

שלז בדבר איזו ברכה מברכין על תפוז"א

בעה"י יום ד' י"ג למב"י התשל"ב.
לכבוד הרב הגאון היקר וכו'... שליט"א.

אחדשכת"ה.

מכתבו קבלתי ובאמת אין לי כח לענות על מכתבים כי חולשתי גברה הרבה לעת זקנה, אבל מה אעשה שלכבודו איני יכול לסרב, מאחר שפעל הרבה להצלת בנות ישראל מהגזירה הידועה רח"ל, וכפי שאומרים הרבה הועילו המחאות, ויש למע"כ חלק בזה, וכי כפי הנראה נדחתה הנזירה לזמן בלתי מוגבל והשי"ת יעזור שארית פלישתנו משחת.

בדבר איזו ברכה על תפוזי אדמה ומעכ"ת כתב בשם כמה צדיקים לברך שהכל מפני שמאזירא רבו ואין צריכים לקרקע כן הוא לשון מעכ"ת, ומאד מאד תמיהני על זה וקורא אני על מעכ"ת כעין שאמרו חז"ל מדבריו של בריבי ניכר שאינו בקי בתרגומים כי אני עני נתגדלתי בעיר קטנה בילדותי והיתה מלאה שדות שלמות של תפוז"א והמה נזרעים ממש ככל ירקות, וגדלים בתוך הארץ ככל ירקות מסוג זה כמו רעטאך ^{אוצר החכמה} מייערין ובצלים וכיוצ"ב שהפרי גדל ומונח בעומק הקרקע כשני טפחים וממנו יוצאים עלין גדולים ככל שאר ירקות.

ומאד מאד תמוה מש"כ בשם גאון אחד שזהו כמהין ופטרויות

[לפי שמצא בהאידיש שעשה מדפים אחד בהערוך שפירש כמהין ופטרויות טארטאפל וחושב שזה קארטאפל] ותימה גדולה ונוראה

היאך יתכן להעלות כן על הדעת הלא כמהין ופטרויות ידוע שהן שני סוגי שוואמין והם גדלים על הארץ בלי שום השרשה כלל וכידוע, וכמבואר בגמרא ברכות דף מ' דלא ינקי מהקרקע כלומר אינם בהשרשה כלל רק מירבא רבי מארעא כלומר ע"י לחלוחית הקרקע עיין שם בגמ' וכידוע, ומה זה שייך לתפוז"א שהוא בהשרשה גמורה וכל זה עיני ראו ולא זר שהוא בהשרשה ככל שאר ירקות בלא שום שינוי כלל.

והדבר פשוט וברור שכרכתו בורא פרי האדמה וכנסתרות אין לי ידיעה אבל ההלכה לפי שורת הדין פשוט מאד שהוא בורא פרי האדמה, גם בורא מיני מזונות אין לברך עליו דאין לנו אלא מה שאמרו בגמ' דהיינו על אורז ולא על שאר מינים והראיה דהא על קטניות מברכין עליו בורא פרי האדמה ואע"פ שרגילים לעשות ממנו קמח וכמש"כ האחרונים ז"ל ומשביעין יותר ויותר מתפוחי אדמה ובאמת אין צריך ראיה לזה דודאי אין ביכלתנו לחדש מה שלא מבואר בגמ' ובגמ' מבואר דעל הירקות בורא פרי האדמה וגם זה הלא הם ירקות גמורים וכנ"ל.

ומ"מ אני אינני מורה הנראה רק כתבתי הנראה לענ"ד פשוט אבל לא עיינתי בפוסקים בדין זה ואינני בקי בטור ושו"ע כראוי למורה הנראה.

שוב נתיישבתי שעוד צריכים לברר אולי יש מ"מ איזו שינויים בגידולי התפוחי אדמה ובהשרשתן משאר ירקות אשר עפ"ז אולי ישתנה הדין וגם כי אין לסמוך על מה שראה בקטנותו כדאיתא במגילה דף כ'.

והנני דו"ש מוקירו ומכבדו כרום ערכו
יעקב ישראל קניבסקי

שלח

בענין ספק בברכה מעין ג'

בעה"י אור ליום ה' פ' וארא התשל"ד.
לכבוד הרב הגאון... שליט"א.

אחדשכת"ה.

היום שלחתי שני ספרים לכת"ר נכי ג' דולר הוא מחיר של בערך שני ספרים].

באמת אינני נוהג כלל לשלוח ספרים על הדואר כי אין זה לפי כוחי רק לת"ח גדול... ראיתי חובה להשתדל ולשלוח.